

Kristiansand 04.09.2019.

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft – høringsuttalelse fra Midt-Agder Friluftsråd

Olje- og energidepartementet har sendt NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på høring. Departementet har satt høringsfristen til 01.10.2019. Departementet ønsker innspill til nasjonal ramme og til om det bør settes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.

Om Midt-Agder Friluftsråd og våre rammer for høringsuttalelsen

Styret i Midt-Agder Friluftsråd har valgt å gi en egen uttalelse til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft. Høringsuttalelsen ble vedtatt i styremøte 03.09.2019.

Midt-Agder Friluftsråd (MAF) er et interkommunalt samarbeidsorgan for friluftslivoppgaver mellom kommunene Kristiansand, Vennesla, Søgne og Songdalen i Vest-Agder og kommunene Evje og Hornnes, Iveland, Bygland, Valle, Bykle, Birkenes og Lillesand i Aust-Agder. MAF blir finansiert gjennom tilskudd fra eierkommunene og Aust- og Vest-Agder fylkeskommuner. MAF har kontor i Kristiansand sentrum. MAF skal i samarbeid med eierkommuner og andre aktører tilrettelegge for friluftsliv for alle. Dette medfører at MAF skal:

- Arbeide for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og miljøvennlig friluftsliv, og for å bevare natur- og kulturverdier.
- Arbeide for sikring og tilrettelegging av regionalt viktige friluftsområder.
- Arbeide for hensiktsmessig forvaltning og drift av regionale friluftsområder, herunder regionale tur- og skiløyper.
- Drifte naturskoler og andre tiltak spesielt rettet mot barn og unge.
- Være en aktiv aktør i folkehelsearbeidet i eierkommunene.
- Informere om og koordinere friluftsmuligheter i regionen.
- Arbeide for opplæring og aktivitet med utgangspunkt i regionens friluftsmuligheter, bl.a. for minoritetsgrupper.
- Gi uttalelser i viktige saker som berører friluftslivet, herunder plansaker.
- Arbeide med andre friluftssaker av regional karakter.
- Verne om allemannsretten som forutsetning for friluftslivet.

Styret i MAF har i denne saken valgt å gi høringsuttalelse som et interkommunalt samarbeidsorgan for friluftsliv i de aktuelle kommunene. Vår uttalelse har derfor ikke vektlagt en helhetlig avveining av alle samfunnsinteresser knyttet til utbygging av vindkraft, men har fokus på friluftslivsinteressene. En mer helhetlig avveining blir ivaretatt gjennom høringsuttalelser fra våre eierkommuner.

Postadresse:
Postboks 207
4662 Kristiansand

Kontoradresse:
Vestre Strandgt. 22

Telefon:
95 85 11 11

E-mail:
post@midt-agderfriluft.no

Organisasjonsnr.:
975 641 716

Bankkonto:
3100 10 06811

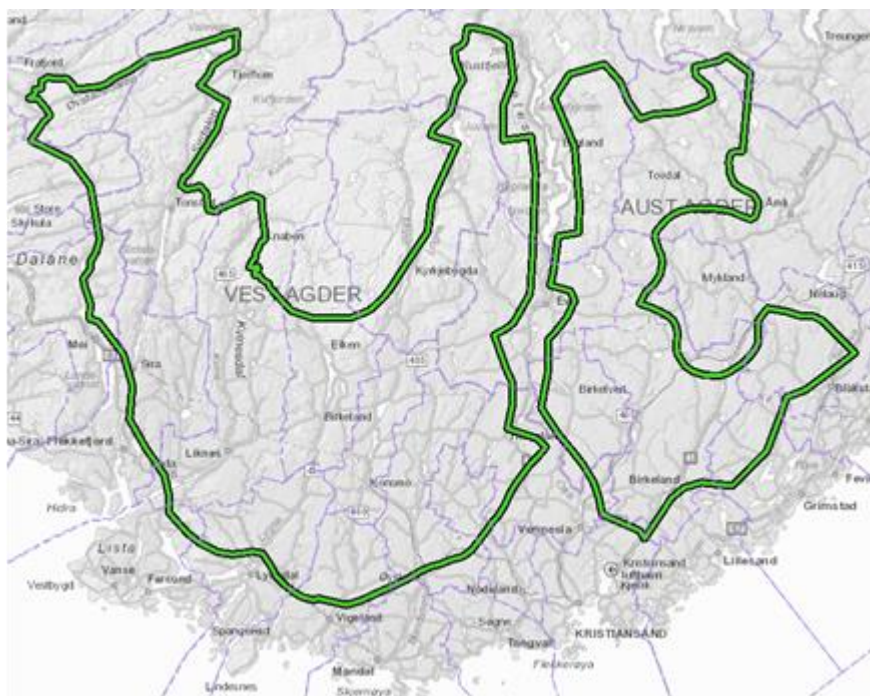
Telefaks:
38 07 51 76

Nettadresse:
www.midt-agderfriluft.no

NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft

Som et ledd i arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft er det publisert 21 temarapporter. Temarapportene er basert på en gjennomgang av norsk og internasjonal litteratur, erfaringer fra konsesjonsbehandling av vindkraftprosjekter og fra vindkraftverk i drift. Nasjonale fagmyndigheter og andre kunnskapsmiljøer har deltatt i utarbeidelsen av temarapportene. Arbeidet har resultert i den mest omfattende kunnskapsgjennomgangen av miljø- og samfunnsvirkninger av utbygging av vindkraft i Norge.

I NVEs forslag er det pekt ut 13 områder som anses som de som er mest egnet for utbygging av vindkraft i Norge. Det framgår også av NVEs forslag at det innenfor de utpekte områdene er arealer som ikke er aktuelle for vindkraft på grunn av konflikt med andre interesser eller mindre gode vindressurser. To av de aktuelle områdene omfatter Agder og flere av våre eierkommuner, jf. kartutsnittet under:

I NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft blir disse to områdene vurdert blant de som er mest egnet for utbygging av vindkraft i Norge. I begge områdene blir det påpekt at det er viktige miljø- og samfunnsinteresser knyttet til bl.a. friluftsliv. NVE mener imidlertid at det er et lavere konfliktnivå i disse to områdene enn i store deler av landet.

I arbeidet med å finne områder som er aktuelle for vindkraft, har NVE benyttet såkalt eksklusjon som metodisk grep. Ved bruk av GIS-verktøy (Geografisk InformasjonsSystem) ble arealer som ikke er egnet for vindkraftproduksjon tatt ut (ekskludert). Først ble det ekskludert arealer som er uaktuelle for vindkraft, såkalt hard eksklusjon. Dette er arealer som er uaktuelle for vindkraftutbygging på grunn av teknisk/økonomiske forhold, eller på grunn av at arealene er formelt vernet eller tilsvarende.

I tillegg til å ekskludere uaktuelle områder for vindkraft, har NVE også ekskludert arealer hvor vindkraft ikke nødvendigvis er helt uaktuelt, men hvor vindkraftutbygging vil medføre virkninger for én enkeltinteresse i en slik grad at arealene ikke framstår blant de mest egnede områdene. Dette er betegnet myk eksklusjon. Statlig sikrete friluftslivsområder er ett av kriteriene for myk eksklusjon. Det er ingen andre kriterier knyttet til friluftsliv som har gitt grunnlag for eksklusjon.

Friluftsliv – MAFs arbeids- og ansvarsområde

Styret i MAF har vurdert forslaget til nasjonal ramme for vindkraft opp mot det arbeids- og ansvarsområdet vi har for friluftsliv i våre 11 eierkommuner.

Friluftsliv er en viktig del av vår nasjonale identitet. Med friluftsliv mener vi opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Mange av de vanligste friluftslivsaktivitetene krever tilgang til store sammenhengende arealer. I Agder vil det i hovedsak være de større sammenhengende skog- og fjellområdene i en viss avstand fra kystsonen. Dette er i stor grad de samme områdene som er vurdert som svært egnet for utbygging av vindkraft i NVEs forslag.

I vår region er en svært stor andel av befolkningen bosatt nær kysten, i praksis i sonen mellom dagens trasé for E 18/E 39 og kysten. Her finner vi i dag i liten grad store sammenhengende arealer. Områdene har imidlertid stor verdi for mange friluftslivsaktiviteter.

I dag opplever vi at nye arealinngrep som f.eks. større veianlegg, utbyggingstiltak, kraftlinjer m.v. medfører en gradvis reduksjon av store sammenhengende arealer. Dette kan på sikt få negative konsekvenser for mulighetene til å utøve flere viktige friluftaktiviteter. Vi mener derfor det må være et riktig prinsipp at nye tyngre tekniske inngrep søkes lokalisert til områder hvor det allerede er inngrep, og at inngrepene søkes lokalisert til områder som i minst mulig grad reduserer opplevelseskvalitetene for friluftslivet. Det er disse prinsippene vi mener også bør legges til grunn for framtidig utbygging av vindkraft.

Friluftsliv er sentralt for livskvaliteten til mange mennesker. Vi mener at dersom vår landsdel fortsatt skal oppleves som et attraktivt bo- og arbeidsområde, må det legges til rette for gode muligheter til å utøve et enkelt friluftsliv. Agderfylkene har i dag en befolkning på ca. 300 000. Mange av kystkommunene opplever en betydelig vekst og økt press på arealene. Det innebærer at mulighetene for å utøve friluftsliv knyttet til større sammenhengende arealer, i stor grad må skje i skog- og fjellområdene i innlandskommunene. Vi tror det vil være en økt etterspørsel etter mulighetene for slike aktiviteter i framtiden. Det vil være et viktig nasjonalt og lokalt folkehelseiltak å sikre denne muligheten. I det perspektivet er det viktig at ikke en stor del av de aktuelle arealene omdisponeres til andre formål, bl.a. vindkraftanlegg.

Fagrapporten om friluftsliv viser til at det er få studier fra Norge om hvordan vindkraftutbygging påvirker friluftslivet på kort og lang sikt. Det pekes videre på at det derfor er et stort behov for mer grunnleggende kunnskap om hvordan etablering av vindkraftanlegg påvirker friluftslivet. Vi slutter oss til dette. NVEs forslag innebærer muligheter for en svært omfattende utbygging av vindkraft i Agder. Vi mener det knytter seg en betydelig risiko til de langsiktige virkningene av dette for landsdelen, før vi vet mer om virkningen av vindkraftutbygging for friluftsliv og folkehelse.

MAFs vurdering av NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft

Styret i MAF mener det er riktig at det blir utarbeidet en nasjonal ramme for vindkraft i Norge. Det vil gi økt forutsigbarhet i lokalisering av vindkraftanlegg både for lokalbefolkning, offentlige myndigheter og utbyggere. Det vil også kunne bidra til mer effektiv saksbehandling. Dette vil rent samfunnsøkonomisk være positivt.

Vi vil gi honnør til det omfattende arbeidet som er gjort for å framskaffe et oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkningene av vindkraft på miljø- og samfunnsinteresser. Vi støtter også forslaget om å oppdatere fagrapportene og dermed kunnskapsgrunnlaget, når ny vesentlig kunnskap foreligger på det aktuelle fagområdet. Det vil ikke minst være aktuelt for friluftsliv.

De to områdene som berører Agder (jf. kap. 52 og 53) blir av NVE vurdert blant de mest aktuelle for framtidig utbygging av vindkraft. Det vil antakelig være stor interesse for utbygging i disse to områdene. Nettilgangen er god og begge områdene har nærhet til kabler for kraftutveksling mot Europa. Det er allerede betydelig interesse for utbygging av vindkraft i Agder. Dette utbyggingspresset må forventes å bli forsterket dersom disse to områdene åpnes for utbygging. Styret i

MAF stiller seg negativt til at så vidt store arealer i Agder er vurdert blant de områdene som anses mest egnet for ny vindkraftutbygging i Norge. De to områdene omfatter til sammen store deler av de indre områdene i Agderfylkene. Dersom begge områdene blir utbygd i samsvar med forslaget, vil det innebære et svært omfattende beslag av arealer i Agder. Det vil komme i stor konflikt med bl.a. friluftslivsinteresser og redusere livskvaliteten for en stor del av befolkningen i landsdelen. Vi er kjent med at det er mindre arealer innenfor de to områdene som er ekskludert fra utbygging. En så vidt omfattende utbygging vil imidlertid ikke være akseptabelt. Vi vil også peke på at Agder er blant de regioner i landet som har utbygd en svært stor andel av den økonomisk nyttbare vannkraften. Landsdelen er derfor allerede sterkt berørt av energiutbygging. Dette bør også tas hensyn til når sumeffektene av inngrep skal vurderes.

Styret i MAF mener metoden som er brukt i arbeidet med rammeplanen virker gjennomarbeidet. Vi mener imidlertid hensynet til viktige regionale friluftslivsinteresser er vektlagt for lite. I metoden er det bare statlig sikrete friluftslivsområdene som gir grunnlag for eksklusjon. I Agder finnes de aller fleste statlig sikrete områdene i kystsonen. Denne sonen er ekskludert fra framtidig vindkraftutbygging, noe vi slutter oss til. Det er svært få områder i indre deler av Agder som er statlig sikret som friluftslivsområder. Dermed framstår disse områdene i Agder som mindre konfliktfylte vurdert mot friluftslivsinteressene. Vi mener det er en metodisk feil som medfører at regionalt viktige større turområder ikke blir vektlagt. Dermed framstår store deler av indre Agder som områder med et lavere konfliktnivå enn andre landsdeler. Dette bør korrigeres gjennom at metoden også inkluderer regionalt viktige friluftslivsområder blant eksklusjonskriteriene.

I NVEs forslag drøftes det om det er aktuelt å utarbeide regionale planer for vindkraftutbygging basert på det nasjonale rammeverket, jf. kap. 60.3. Styret i MAF mener dette bør vurderes nærmere. I så fall bør framtidige Agder fylkeskommune gis anledning til å utarbeide en slik plan. Gjennom dette planarbeidet kan det utarbeides et mer detaljert forslag til avgrensing av mulige områder. I dette arbeidet vil det være anledning til å vektlegge viktige lokale og regionale interesser, som ikke er vektlagt i NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft.

Med hilsen
Midt-Agder Friluftsråd

Bjørn Ropstad
styreleder

Per Svein Holte
daglig leder

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift

Saksbehandler: Tom Egerhei, tegerhei@midt-agderfriluft.no tlf. 905 57 120

Kopi:

- Eierkommunene: Kristiansand, Vennesla, Søgne, Songdalen, Lillesand, Birkenes, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle
- Vest-Agder fylkeskommune
- Aust-Agder fylkeskommune
- Friluftsrådernes Landsforbund